

การถอดบทเรียน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดย

นายคำตัน ถิ่นช่วง
ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอสหัสขันธ์

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการถอดบทเรียนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นการพัฒนาหลักคิด ตามหลักการ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไข ความรู้, คุณธรรม รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นสู่ความสมดุล ในมิติ ได้แก่มิติด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

ขอขอบคุณนางสาวนพกนก บุรุษนันท์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนางาน ขอขอบคุณ นายสัญญา ยุบลชิต ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอร่องคำ ที่ให้การปรึกษา แนะนำ ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานขับเคลื่อนงานสถานศึกษาพอเพียง ของ กศน.อำเภอสหัสขันธ์

คำตัน ถิ่นช่วง

กันยายน ๒๕๖๑

สารบัญ

หน้า

การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการกิน	๑
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการนอน	๒
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการเข้าห้องสมุด	๓
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการเล่นกีฬา	๔
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการคบเพื่อน	๕
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการใช้ชีวิตประจำวัน	๖
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดูโทรทัศน์	๗
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการใช้โทรศัพท์มือถือ	๘
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการแต่งกาย	๙
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการใช้ยานพาหนะต่างๆ	๑๐
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการทำงานหรือประกอบอาชีพ	๑๑
การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการปลูกผักสวนครัว	๑๓

๑. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการกิน (รับประทานอาหาร)

เงื่อนไขคุณธรรม

- รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น เช่น เพื่อน ญาติมิตร ผู้ด้อยโอกาส
- การตรงต่อเวลา ตามเวลานัดหมายและไม่ใช้เวลาในการกินเกินเวลาที่ควรไปทำกิจกรรมอื่นๆ
- การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น การบริการ
- การมีมารยาทในการกินและมารยาทในการร่วมโต๊ะอาหารกับผู้อื่น

เงื่อนไขความรู้

- หลักโภชนาการ กินอาหารตามหลักโภชนาการให้ครบ 5 หมู่
- มารยาทในการกิน มารยาทในการร่วมโต๊ะอาหารกับผู้อื่น
- หลักการใช้เครื่องมือประกอบการกิน การใช้เครื่องครัวต่างๆ

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับความต้องการของร่างกาย กินพออิ่ม ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป
- พอประมาณกับเวลาใช้เวลาในการกินให้เหมาะสม
- พอประมาณกับฐานะหรือกำลังทรัพย์ที่มีอยู่

หลักความมีเหตุผล

- การกินที่ถูกต้องตามหลักการ ทำให้ร่างกายแข็งแรง เจริญเติบโตตามวัย มีภูมิคุ้มกันโรค มีพลังงานสำหรับทำกิจกรรมต่างๆ
- ควรกินอาหารที่มีประโยชน์
- ควรกินอาหารให้ครบตามหลักโภชนาการ

หลักภูมิคุ้มกัน

- ไม่รีบร้อนในการกินเกินไปจนติดคอหรือสำลัก
- พิจารณาอาหารให้รอบคอบว่าจะปลอดภัยกับการกินของเราหรือไม่ เช่น มีก้าง กระดูก ร้อนเกินไปหรือสิ่งแปลกปลอมอื่นๆ
- ไม่กินจนอิ่มเกินไป
- ไม่กินอาหารที่จะทำให้ท้องเสียหรือทำลายสุขภาพ

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

- วัตถุ** – การกินอาหารให้พอดีกับความต้องการ ไม่ทิ้งขว้าง ไม่สั่งอาหารมากเกินไปจนเหลือทิ้ง เลือกกินอาหารที่ราคาไม่แพง แต่ให้คุณค่าทางอาหารมาก
- สังคม** – สร้างความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวด้วยการกินอาหารร่วมกัน รวมทั้งในหมู่เพื่อนนักเรียน เพื่อนร่วมงาน
- สิ่งแวดล้อม** – ไม่ทิ้งเศษอาหาร ภาชนะบรรจุอาหารให้เป็นปัญหากับสิ่งแวดล้อม
- วัฒนธรรม** – รักษาวัฒนธรรมด้านอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ วัฒนธรรมในการกิน

๒.การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการนอน

เงื่อนไขคุณธรรม

- ไม่รบกวนผู้อื่นขณะนอน เช่น การทำเสียงดังขณะนอน การเปิดแสงไฟรบกวนผู้อื่น
- ไม่เป็นภาระกับผู้อื่นๆเช่น การปลุกให้ตื่น

เงื่อนไขความรู้

- การหลับอย่างถูกวิธีที่จะไม่ทำให้เกิดอาการเหน็บชา คอเคล็ดจากการตกหมอน ตกเตียง
- การหลับในที่ที่เหมาะสมที่อากาศถ่ายเทได้สะดวกเพื่อสุขภาพที่ดี
- การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ ยุง แมลงกัดหรือเข้าหู

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับความต้องการของร่างกาย ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป (๘ ชั่วโมง)

หลักความมีเหตุผล

- เป็นการพักผ่อนร่างกายและพักผ่อนจิตใจ
- ทำให้สดชื่น เรียนหรือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักภูมิคุ้มกัน

- ทำให้ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย
- ไม่หลับเวลาเรียนหรือเวลาทำงาน
- ป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานหรือขับรถ

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ –การนอนหลับอย่างถูกต้องทำให้ร่างกายแข็งแรง ไม่บาดเจ็บจากอุบัติเหตุต่างๆ ไม่ต้องเสียเงินในการรักษาพยาบาล

สังคม –เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยเฉพาะการอยู่ร่วมกันมากๆ เช่น การเข้าค่าย โรงเรียน ประจำ ค่ายทหาร

สิ่งแวดล้อม –หลังการนอนหลับ ควรจัดการสัมภาระ ข้าวของต่างๆที่ใช้ให้เรียบร้อยไม่เกะกะ ทำให้สวยงามน่ามอง

วัฒนธรรม –การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การแบ่งบันให้เพื่อน พี่น้องที่ใช้ที่นอนร่วมกัน

๓. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการเข้าห้องสมุด

เงื่อนไขคุณธรรม

- ความรับผิดชอบต่อหนังสือที่อ่านหรือยืมกลับมาอ่าน
- การตรงต่อเวลาในการเข้า-ออกห้องสมุด รวมทั้งการคืนหนังสือที่ยืมมาด้วย
- ความเกรงใจผู้อื่นที่ใช้หนังสือหรือสถานที่ร่วมกับเรา
- การแบ่งปันให้ผู้อื่นได้มีโอกาสใช้บริการของห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า หรือการบันเทิงอย่างเท่าเทียม

กัน

เงื่อนไขความรู้

- การสืบค้นและระบบการจัดหนังสือในห้องสมุด
- ระเบียบการใช้ห้องสมุด การยืมหนังสือ

หลักความพอประมาณ

- พอกับเวลาว่างที่มีอยู่   - พอประมาณกับช่วงเวลา ว่าเวลาใดควรเข้า ไม่ควรเข้าห้องสมุด
- พอประมาณกับสถานที่ที่จะรองรับผู้ใช้บริการได้

หลักความมีเหตุผล

- เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์   - ปีนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- สร้างนิสัยรักการอ่าน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

หลักภูมิคุ้มกัน

- ต้องตระหนักและเห็นประโยชน์ของการอ่านหนังสือทั้งในและนอกห้องสมุด
- ต้องฝึกนิสัยใฝ่รู้และเกิดความสุขความสุขในการอ่าน

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ – การใช้บริการหนังสือและสื่อต่างๆ จากห้องสมุดโดยไม่ต้องซื้อหามาเองทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย และเกิดประโยชน์กับการเรียนรู้อย่างมาก

สังคม – การเข้าห้องสมุดบ่อยๆ ทำให้ได้รู้จักการปรับตัวในการเข้าสังคมร่วมกับผู้อื่นที่ไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน มีความรู้จากการอ่านหนังสือในห้องสมุด เรื่องการเมือง การปกครอง ที่ทันยุค ทันเหตุการณ์สามารถให้คำปรึกษากับชุมชนในเรื่องราวต่างๆ โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาการที่ถูกต้อง

สิ่งแวดล้อม – ในห้องสมุดมีเรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การรักษาสิ่งแวดล้อมมากมาย หากได้เข้าห้องสมุดบ่อยๆ ได้อ่านหนังสือเหล่านี้มากๆ จะทำให้มีความรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมในการถนอมรักษาไว้ให้ลูกหลานต่อไป

วัฒนธรรม – วัฒนธรรมการแบ่งปัน การเคารพสถานที่ กฎ กติกาของสังคม

๔. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการเล่นกีฬา

เงื่อนไขคุณธรรม

- ความสามัคคี   - การให้อภัย การมีน้ำใจนักกีฬา - การเสียสละ การแบ่งปัน
- การตรงต่อเวลา   - ความซื่อสัตย์   - ความอดทน

เงื่อนไขความรู้

- ความรู้เรื่องกฎ กติกา มารยาทในกีฬาที่เล่น   - ความรู้เรื่องเทคนิคการเล่น
- ความรู้ในเรื่องการเล่นเป็นทีม

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับเวลาทั้งเวลาที่เล่นกีฬาแต่ละครั้งที่จะไม่ทำให้งานอื่น ๆ หรือการเรียนเสียหาย รวมทั้งช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ตอนเช้า ตอนเย็นที่อากาศไม่ร้อนเกินไป
- พอประมาณกับกำลังของตนเอง ไม่ฝืนเล่นจนทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ
- พอประมาณกับสถานที่ ควรพิจารณาว่าที่ใดเหมาะสมสำหรับเล่นกีฬาชนิดใดที่จะไม่ทำให้ข้าวของ ต้นไม้ และสิ่งอื่น ๆ ในพื้นที่เสียหาย
- พอประมาณกับอุปกรณ์ที่มีอยู่ รวมทั้งอุปกรณ์ป้องกันร่างกายที่จะเกิดอันตรายจากการเล่นกีฬาด้วย

หลักความมีเหตุผล

- การเล่นกีฬาเป็นการออกกำลังกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรง
- การเล่นกีฬาเป็นการพักผ่อนจิตใจ ผ่อนคลายจากการเรียนหรือการทำงานทำให้มีสมาธิ
- การเล่นกีฬาทำให้มีสติ รู้ตัวอยู่เสมอว่าขณะนี้เรากำลังทำอะไร
- การเล่นกีฬาเป็นการพัฒนาจิตใจและการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น

หลักภูมิคุ้มกัน

- การแต่งกายที่เหมาะสมกับประเภทของกีฬา   - การอบอุ่นร่างกายก่อนเล่นกีฬา
- ความรอบคอบ การป้องกันการบาดเจ็บและระมัดระวังอุบัติเหตุจากการเล่นกีฬา
- ความมีสติ ไม่คึกคะนองจนเกินพอดี
- การรู้จักประเมินความสามารถของตนเองในการเล่นกีฬาแต่ละประเภท โดยเฉพาะกีฬาที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อร่างกายและชีวิตของตนเองและผู้อื่น

จะเกิดอันตรายต่อร่างกายและชีวิตของตนเองและผู้อื่น

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ – การที่เราเล่นกีฬา ออกกำลังกายอย่างถูกต้องเหมาะสมทำให้ร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัย เบียดเบียนไม่ต้องเสียค่ายาในการรักษาพยาบาล ส่วนบุคคลที่มีความสามารถมาก ๆ สามารถพัฒนาเป็นนักกีฬาอาชีพได้และมีรายได้สูงมากในปัจจุบัน

สังคม – การเล่นกีฬาทำให้เกิดความสามัคคีกันในชุมชนในสังคมสร้างสังคมที่เข้มแข็งและสงบสุข

สิ่งแวดล้อม – กีฬาสร้างคนให้มีวินัย ทำให้คนเคารพต่อกฎกติกาของสังคมซึ่งสามารถที่จะปลูกฝังจิตสำนึกในการที่ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้ง่าย สามารถที่จะใช้กีฬาเป็นสื่อในการรวมพลังทำงานเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมได้

วัฒนธรรม – การเล่นกีฬาทำให้เกิดการรู้จักการให้อภัย การแบ่งปัน การช่วยเหลือกันรวมทั้งเป็นการสร้างความสามัคคีขึ้นด้วย

๕. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการคบเพื่อน

เงื่อนไขคุณธรรม

- ความซื่อตรงกับเพื่อน (ปิยมิตร)
- การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

เงื่อนไขความรู้

- ลักษณะนิสัยของเพื่อน
- สิ่งที่เพื่อนชอบ – ไม่ชอบ
- จิตวิทยาการคบเพื่อน

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับเวลาที่จะมีให้เพื่อนในการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันโดยไม่ทำให้งานอื่นๆเสียหาย
- พอประมาณจำนวน (ปริมาณไม่สำคัญเท่ากับคุณภาพ)
- พอประมาณที่จะทำตามหรือปฏิเสธเพื่อนในการที่ถูกชักจูงให้ทำตามเพื่อน ต้องพิจารณาว่าสิ่งใดควรทำ ไม่ควรทำ ทำได้มากน้อยแค่ไหน ไม่เอาอย่างเพื่อนโดยไม่มีเหตุผล

หลักความมีเหตุผล

- เพื่อเป็นที่ปรึกษาในการเรียน ในการคิดทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ
- เพื่อเอาไว้คอยตักเตือนกันนในยามที่เพื่อนหรือเราหลงผิด
- มีเพื่อนไว้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

หลักภูมิคุ้มกัน

- การรู้จักประนีประนอม
- การเลือกคบเพื่อนที่จะชักจูง แนะนำเราไปในทางที่ดี
- การรู้จักปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนไปในทางที่ผิด ไม่เกรงใจเพื่อนในทางที่ไม่ถูก

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ – เพื่อนช่วยเพื่อนโดยไม่ต้องมีสินจ้างรางวัล เพื่อนช่วยเพื่อนยามเพื่อนเดือดร้อนทุกข์ยากทำให้กลับมาตั้งตัวได้เร็วขึ้น

สังคม – การคบเพื่อนที่ดี ชักจูงกันไปทำในสิ่งที่ดีทำให้สังคมไม่เดือดร้อนและยังสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้ เช่น รวมตัวกันพัฒนาชุมชน ช่วยเหลือสังคมในส่วนที่เราทำได้

สิ่งแวดล้อม – เพื่อนชักจูงกันเพื่อมีส่วนร่วมรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ในชุมชน

วัฒนธรรม – การแบ่งปันช่วยเหลือกัน เกิดความสามัคคีเป็นปึกแผ่น

๖. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการใช้ชีวิตประจำวัน

เงื่อนไขคุณธรรม

- การทำกิจกรรมนั้นๆได้ให้คุณธรรม แก่คิดอะไรเราบ้าง
- การทำกิจกรรมนั้นๆเราได้มีส่วนช่วยเหลือบุคคลอื่นหรือสังคมในด้านใดบ้าง

เงื่อนไขความรู้

-ก่อนทำกิจกรรมใดๆเราต้องมีความรู้ในเรื่องใดบ้าง ที่จะส่งผลให้การทำกิจกรรมของเราบรรลุตามเป้าหมาย

- ความรู้ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรมหรือเมื่อทำกิจกรรมสำเร็จแล้ว

หลักความพอประมาณ

- ความเหมาะสมของการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ
- ความเหมาะสมของกิจกรรมกับสภาพร่างกาย อายุ ความสามารถ ประสบการณ์และสติปัญญา
- ความเหมาะสมของกิจกรรมกับงบประมาณ ฐานะ และวัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่

หลักความมีเหตุผล

- ทำไมต้องทำกิจกรรมนั้นๆ
- ทำแล้วดีอย่างไร เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมอย่างไร
- ไม่ทำแล้วเกิดผลเสียอย่างไร

หลักภูมิคุ้มกัน

- ทำอย่างไรกิจกรรมนั้นๆจึงจะสำเร็จ
- ทำอย่างไรจะไม่ทำให้เกิดความบาดเจ็บ
- ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดความเสียหาย (ทรัพย์สิน ชื่อเสียง) ทั้งกับตนเองและผู้อื่น
- ถ้ากิจกรรม / งานนั้นๆล้มเหลว มีอะไรเป็นหลักประกันที่จะไม่ให้เสียหายมากหรือการมีสิ่งอื่นมาชดเชย

บรรเทาความเสียหาย

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ –การใช้ชีวิตประจำวันโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เศรษฐกิจของตนเอง ครอบครัว ชุมชนและของประเทศชาติมั่นคง

สังคม –การใช้ชีวิตประจำวันโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้สังคมสงบสุข

สิ่งแวดล้อม –การใช้ชีวิตประจำวันโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้สิ่งแวดล้อมได้ถูกค้ำนึ่งถึงในทุกๆกิจกรรมว่าสิ่งที่จะทำนั้นจะไม่ไปรบกวนสิ่งแวดล้อมแต่จะพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น เป็นการใช้ประโยชน์ที่คุ้มค่าและถาวร

วัฒนธรรม –การใช้ชีวิตประจำวันโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมหลายๆด้านโดยเฉพาะการเสียสละแบ่งปันทำให้วัฒนธรรมของท้องถิ่นกลับคืนมาและมีความยั่งยืน

๗. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการใช้โทรศัพท์มือถือ (โทรศัพท์เคลื่อนที่ 2)

เงื่อนไขคุณธรรม

- การประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย
- การเคารพต่อสถานที่
- การมีมารยาท รู้จักเกรงใจผู้อื่น
- ความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์

เงื่อนไขความรู้

- คุณสมบัติของเครื่องใช้โทรศัพท์
- การดูแลรักษาเครื่องใช้โทรศัพท์
- ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งหรือรายเดือน

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับเวลาในการสนทนากันแต่ละครั้ง
- พอประมาณกับช่วงเวลาในแต่ละวัน ว่าเวลาใดควรใช้และเวลาใดไม่ควรใช้
- พอประมาณกับสถานที่ รู้จักเคารพสถานที่ที่ควรใช้ และไม่ควรใช้
- พอประมาณกับกำลังทรัพย์ ทั้งเรื่องราคาของเครื่องและค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้

หลักการมีเหตุผล

- ความจำเป็นในการใช้
- เนื้อหาสาระในการสนทนาจำเป็นที่จะต้องใช้โทรศัพท์เพียงใด

หลักภูมิคุ้มกัน

- รู้เท่าทัน Promotion
- รู้เท่าทันภัยและโทษอันเกิดจากการใช้โทรศัพท์มือถือ

การเชื่อมโยงสู่ 4 มิติ

วัตถุ - การใช้โทรศัพท์มือถือที่เหมาะสมกับกิจกรรมหรือภาระงาน ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก เช่น การติดต่อที่ต้องเดินทางระยะไกล ทำให้ประหยัดทั้งเวลาและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง การตกลงธุรกิจโดยใช้โทรศัพท์มือถือ

สังคม - การรู้จักใช้โทรศัพท์มือถือสามารถช่วยเหลือสังคมได้หลายกรณี เช่น ใช้แจ้งข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ

วัฒนธรรม - การติดต่อ สัมพันธ์ การใช้ภาษาฯ การแสดงความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ กับญาติมิตร บิดามารดา โดยใช้โทรศัพท์มือถือที่ทำให้เห็นถึงความกตัญญูเวที วัฒนธรรมความเป็นครอบครัวของสังคมไทย

สิ่งแวดล้อม - การใช้โทรศัพท์มือถือแทนการเดินทาง ช่วยประหยัดพลังงานน้ำมัน ลดปัญหาจราจร ปัญหามลพิษในอากาศ ในขณะที่เดียวกันขยะพิษ เช่น แบตเตอรี่จากโทรศัพท์มือถือที่เราใช้ก็ต้องทิ้งให้ถูกที่ โดยการแยกขยะ เพื่อไม่ไปก่อปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย

๘. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการอาบน้ำ

เงื่อนไขคุณธรรม

- ความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่ไม่ชอบอาบน้ำ
- การตรงต่อเวลา
- การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- การแบ่งปัน

เงื่อนไขความรู้

- หลักการอาบน้ำที่ถูกต้อง
- การใช้สบู่ ยาสระผมที่เหมาะสมกับตนเอง
- การจัดการกับตนเองหลังการอาบน้ำ เช่น การเช็ดตัว การใส่เสื้อผ้าที่ให้ความอบอุ่น

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับเวลา ไม่อาบให้นานเกินไปจนทำให้คนอื่นคอยและไม่อาบเร็วเกินไปจนทำความสะอาดไม่ทั่วถึง
- พอประมาณกับปริมาณน้ำที่มีอยู่และวิธีการอาบในแต่ละสถานการณ์
- พอประมาณกับสถานที่ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่ ประเพณีของท้องถิ่น
- พอประมาณกับเพศและวัยที่อาจแตกต่างกัน

หลักความมีเหตุผล

- เป็นการชำระล้างร่างกายให้สะอาด ปลอดภัยจากเชื้อโรค
- ทำให้ร่างกายสดชื่น
- ผ่อนคลาย ลดอาการเครียด

หลักภูมิคุ้มกัน

- ต้องรู้จักหลักการอาบน้ำที่ถูกต้อง
- การป้องกันอุบัติเหตุจากการลื่นหรือหกล้ม
- การใช้น้ำอย่างประหยัด

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ – การอาบน้ำที่ถูกต้อง สามารถป้องกันการเกิดโรคต่างๆได้ โดยเฉพาะโรคผิวหนัง ทำให้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษา

สังคม – การอาบน้ำ ใช้น้ำอย่างประหยัดและเหมาะสมทำให้สังคมไม่เดือดร้อนที่จะต้องหาปริมาณน้ำมาตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งจะเป็นภาระกับคนในสังคมหลายฝ่ายมาก

สิ่งแวดล้อม – การอาบน้ำโดยคำนึงถึงการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาสิ่งแวดล้อมได้ การไม่ทิ้งขยะจากการอาบน้ำลงแหล่งน้ำหรือไม่ลงอาบน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะก็ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน

วัฒนธรรม – การอาบน้ำในบางพื้นที่มีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนาน หากเราเข้าไปมีส่วนร่วมก็ต้องปฏิบัติตามความเหมาะสม

๙. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการแต่งกาย

เงื่อนไขคุณธรรม

- การประหยัด ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย
- การรับผิดชอบต่อตนเอง
- การรู้จัก กาละ เทศะ

เงื่อนไขความรู้

- ความรู้เรื่องผ้าและคุณสมบัติของผ้าแต่ละชนิด
- การแต่งกายตามโอกาสต่างๆ การออกแบบเสื้อผ้า
- สีของเสื้อผ้ากับงานที่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วม

หลักความพอประมาณ

- แต่งกายเหมาะสมกับเพศ แต่งกายให้ตรงตามเพศและให้เหมาะสมกับอายุ
- พอประมาณกับรายได้ ไม่แต่งกายเกินความพอดีกับฐานะหรือแต่งกายจนดูด้วยเครื่องแต่งกายที่ประหยัด

จนเกินไปจนไม่ภูมิฐานสมฐานะ

- พอประมาณและเหมาะสมกับสถานที่
- พอประมาณกับช่วงเวลาในแต่ละวันว่าช่วงเวลาใดควรแต่งอย่างไร

หลักความมีเหตุผล

- แต่งกายโดยคำนึงถึงความเรียบร้อย
- เพื่อความสวยงาม
- เพื่อการปกป้องผิวหนังและร่างกาย
- เพื่อป้องกันความร้อน / ความเย็น
- ป้องกันการบาดเจ็บและการติดเชื้อต่างๆ
- เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมสังคมกับผู้อื่นได้อย่างมั่นใจ

หลักภูมิคุ้มกัน

- แต่งกายให้รัดกุม เหมาะสมกับกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ
- ไม่แต่งกายล่อแหลม อูจาดและสื่อไปในทางยั่วยุทางเพศ
- ไม่แต่งกายที่ขัดกับขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงามของชุมชน

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ – ผู้มีบุคลิกภาพดี แต่งกายดีสามารถประกอบอาชีพนายแบบ นางแบบได้และการใช้เสื้อผ้าที่ถูกต้องตามกาละ เทศะ โดยไม่ต้องใช้ของแพงมากนักก็เป็นการประหยัดหรืออาจจะตัดแปลงชุดเก่ามาออกแบบใช้ใหม่ก็ได้

สังคม – การแต่งกายที่เหมาะสมกับเพศ วัย ฐานะและสถานที่ทำให้ไม่เกิดปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรม

สิ่งแวดล้อม – การแต่งกายด้วยความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่าหรือมีการนำกลับมาใช้ใหม่เป็นการร่วมรักษาวัตถุดิบจากธรรมชาติที่จะนำมาผลิตเป็นผ้าได้

วัฒนธรรม – การแต่งกายเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติมานาน จนปัจจุบันเริ่มกลมกลืนกันหมดแล้วสมควรที่จะได้ให้ความสำคัญในฐานะเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่ง

๑๐. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการซื้อสินค้า

เงื่อนไขคุณธรรม

- ความประหยัด
- ความอดทนกับกิเลสความอยากได้

เงื่อนไขความรู้

- คุณภาพของสินค้าที่จะซื้อ
- ประมาณการราคาสินค้าที่จะซื้อ

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับความจำเป็นที่ต้องใช้สินค้านั้นๆ
- พอประมาณกับปริมาณที่ต้องการใช้หรือเหลือเผื่อไว้บ้าง แต่ไม่ใช่ซื้อมามากแล้วใช้ไม่หมดจนหมดอายุต้อง

ทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์

- พอประมาณกับคุณภาพของสินค้ากับการใช้งาน ไม่จำเป็นต้องซื้อสินค้าที่มียี่ห้อที่แพงกว่าทั้งที่ให้

ประสิทธิภาพในการใช้งานเท่าเทียมกัน

- พอประมาณกับงบประมาณที่มีอยู่โดยไม่ทำให้ตนเอง ครอบครัวเดือดร้อน

หลักความมีเหตุผล

- เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ
- เพื่อให้ได้สินค้าที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง

หลักภูมิคุ้มกัน

- ต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่แท้จริงในการเลือกซื้อสินค้า
- ต้องไม่ซื้อสินค้าตามกระแสนิยม ไม่ยึดติดกับเครื่องหมายการค้า

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ – การเลือกซื้อสินค้าที่เหมาะสมทำให้เศรษฐกิจของตนเอง ครอบครัวและชุมชนในส่วนรวมมีความมั่นคง ไม่ต้องเกิดภาวะหนี้สินโดยไม่จำเป็น

สังคม – การเลือกซื้อสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่นทำให้คนในท้องถิ่นได้มีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนเจริญเติบโตและมีการพัฒนา

สิ่งแวดล้อม – ปัจจุบันมีสินค้าหลายชนิดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ผักปลอดสารพิษ บรรจุกันที่ย่อยสลายง่าย ซึ่งเราควรให้การสนับสนุนเพื่อเป็นการร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม

วัฒนธรรม – วัฒนธรรมการปกป้องท้องถิ่น การใช้ของไทยรวมถึงการเป็นชาตินิยม

๑๑. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการใช้ยานพาหนะต่างๆ

เงื่อนไขคุณธรรม

- การเสียสละ การแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ร่วมกับเรา
- การรู้จักควบคุมอารมณ์เมื่อเกิดปัญหากระทบกระทั่งในการใช้รถใช้ถนนร่วมกับผู้อื่น
- การประหยัดค่าเดินทาง ค่าเชื้อเพลิง

เงื่อนไขความรู้

- ความรู้เรื่องการทำงานของเครื่องยนต์และอุปกรณ์ประกอบต่างๆ เช่น ไฟเลี้ยว ไฟส่องสว่าง เครื่องปัดน้ำฝน ฯลฯ

- ความรู้เรื่องการควบคุมและการขับขี่ยานพาหนะ
- ความรู้เรื่องกฎจราจร
- ความรู้เรื่องเส้นทางจราจร

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับตนเองและครอบครัวว่าสมควรจะใช้ยานพาหนะประเภทใด
- พอประมาณกับรายได้โดยไม่ต้องกู้หนี้ยืมสินมากนักหรือต้องเป็นภาระในการผ่อนส่งมาก
- พอประมาณกับระยะทางในการเดินทางแต่ละครั้ง
- พอประมาณกับสัมภาระหรือภาระงานที่ต้องใช้ยานพาหนะ

หลักความมีเหตุผล

- เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการเดินทาง
- เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนถ่ายสัมภาระ
- ช่วยให้เกิดรายได้จากการประกอบอาชีพหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

หลักภูมิคุ้มกัน

- ต้องเคารพกฎจราจร
- ต้องมีทักษะในการใช้และควบคุมยานพาหนะได้เป็นอย่างดี
- มีความรู้ในการซ่อมบำรุงขั้นต้นบ้าง

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ – การเลือกใช้ยานพาหนะที่เหมาะสมช่วยให้ประหยัดและการใช้ยานพาหนะเพื่อให้เกิดรายได้ในการประกอบอาชีพ ความไม่ประมาทช่วยลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

สังคม – การมีมารยาทในการใช้ยานพาหนะ ความไม่ประมาทจะช่วยลดอุบัติเหตุได้

สิ่งแวดล้อม – การตรวจสภาพยานพาหนะให้มีสภาพที่ดีไม่ก่อปัญหามลพิษ การใช้ยานพาหนะประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิง

วัฒนธรรม – วัฒนธรรมการเสียสละแบ่งปัน

๑๒. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการทำงานหรือประกอบอาชีพ

เงื่อนไขคุณธรรม

- ความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่
- การตรงต่อเวลา
- การเสียสละ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปัน
- ความขยัน อดทน

เงื่อนไขความรู้

- ขั้นตอนและทักษะในงานหรืออาชีพที่ทำ
- การป้องกันตนเองและผู้อื่นจากอันตรายในงานที่ทำ
- การแปรรูป จัดการผลผลิต
- การตลาด

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับเวลาไม่ทุ่มเทมากเกินไปจนทำให้ตนเองมีสุขภาพแย่ลงหรือไม่มีเวลาพักผ่อน ไม่มีเวลาให้ครอบครัว และไม่ยอมเกินไปจนดูด้วยคุณภาพหรือทำงานไม่เต็มศักยภาพ
- พอประมาณกับช่วงเวลา ขึ้นอยู่กับประเภทของงาน
- พอประมาณกับกำลังไม่หักโหมเกินไป
- พอประมาณกับสถานที่ที่จะทำงานนั้นๆ ได้อย่างสะดวกปลอดภัย
- พอประมาณกับงบประมาณและปัจจัยการผลิตอื่นๆ

หลักความมีเหตุผล

- เพื่อให้เกิดรายได้จากการทำงาน
- เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเอง
- เพื่อทำให้เกิดคุณค่าในตนเอง
- เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

หลักภูมิคุ้มกัน

- ต้องมีความรู้ในงานที่ทำ
- ต้องไม่ประมาท
- ต้องสร้างร่างกายให้มีความพร้อมสำหรับการทำงาน

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ – การประกอบอาชีพทำให้มีรายได้ที่จะนำมาใช้แสวงหาปัจจัย ๔ ในการดำรงชีวิต

สังคม – ผู้ที่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง มั่นคงและถาวรจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมแต่จะช่วยพัฒนาสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ การดำรงชีวิต

สิ่งแวดล้อม – การมีอาชีพทำจะได้อะไรได้ใช้จ่ายไม่ต้องไปเก็บเกี่ยวจากธรรมชาติโดยตรง เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การล่าสัตว์ จะลดปัญหาการทำลายทรัพยากรได้

วัฒนธรรม – วัฒนธรรมการพึ่งพาตนเอง

๑๓. การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการปลูกผักสวนครัว

เงื่อนไขคุณธรรม

- ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม
- การตรงต่อเวลา
- การเสียสละ การแบ่งปัน การช่วยเหลือผู้อื่น
- ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน
- ความซื่อสัตย์
- ความประหยัด รู้จักประยุกต์ของเหลือใช้จากครัวเรือนและจากธรรมชาติให้เกิดประโยชน์

เงื่อนไขความรู้

- ธรรมชาติของพืชผักที่ปลูก
- คุณสมบัติของดิน น้ำ แร่ธาตุ อุณหภูมิ ในท้องที่ที่จะปลูก
- วิธีการปลูก
- การดูแลรักษา
- การเก็บเกี่ยว การแปรรูป การจัดการผลผลิต

หลักความพอประมาณ

- พอประมาณกับเวลาที่มีอยู่นอกเหนือจากการเรียนหรือการทำงานไม่มากเกินไปจนเป็นภาระในการดูแลรักษาและเบียดเบียนการทำกิจกรรมอื่นๆ หรือน้อยเกินไปจนนำไปใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้
- พอประมาณกับกำลังของตนเองหรือบุคคลในครอบครัวที่จะทำได้
- พอประมาณกับสถานที่หรือที่ดินที่มีอยู่
- พอประมาณกับงบประมาณ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ

หลักความมีเหตุผล

- เพื่อให้ได้ผักที่ปลอดสารพิษไว้บริโภคเอง
- เพื่อการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- เพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัว

หลักภูมิคุ้มกัน

- ต้องตระหนักถึงอันตรายจากการบริโภคผักที่ใช้สารเคมี
- ต้องไม่ใช้สารเคมีในการผลิต หรือถ้าจะใช้ต้องศึกษาวิธีการใช้ที่ถูกต้องและเก็บเกี่ยวผลผลิตหลังจากสารเคมีที่ใช้สลายตัวแล้ว
- ต้องมีเวลาให้กับงานและมีความสม่ำเสมอในการทำงาน

การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ

วัตถุ – มีผักสดไว้กินเอง ประหยัดรายจ่าย ไม่ต้องเสียค่ารักษาจากการป่วยเพราะได้รับสารพิษจากผักทำให้เศรษฐกิจในครอบครัวดีขึ้น

สังคม – ครอบครัวอบอุ่น คนในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน วิयरุ่นไม่เอาเวลาว่างไปก่อความเดือดร้อนแก่ตนเองและสังคม

สิ่งแวดล้อม – สิ่งแวดล้อมไม่ถูกทำลายจากการใช้สารเคมีหรือสารพิษ ของเหลือใช้จากครัวเรือนถูกนำกลับมาใช้เป็นปุ๋ยชีวภาพ

วัฒนธรรม – การแบ่งปันกันในสังคมจากผักที่มีไว้กินไว้ใช้ในครัวเรือนสู่ญาติมิตร สู่เพื่อนบ้าน เกิดความสามัคคีกลมเกลียวกัน